

BAJAI UJSÁG

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
BAJA, GRÓF ZICHY BÓDOG-TÉR 8. SZ.
TELEFONSZÁM: 45.

FELELŐS SZERKESZTŐ
DR. MAMUSICH JÓZSEF

ELŐFIZETÉS EGY HÓNAPRA 2-80 fillér.
EGYES PÉLDÁNYSZÁM ÁRA 12 fillér.
Megjelenik hétköznaponként d. u. 2-kor.

Farsang végén

Még nem is olyan régen, csak 18-20 évvel ezelőtt a farsangolás is masként zajlott le, mint a háborús évek s azt kísérő forradalmi kirobbanások idején, avagy mostani napjainkban. Gondtalan jókedv, csapongó életöröm, olykor szilaj, dubaj kitörése a fekete, tulzfeszült életkedvnek s a zavartalan, valóban pezdüdő életosztónak olyan lobbanó, rakétás és melegítő megnyilatkozása volt a farsangoknak hangulatos ünnepe és főként azoknak utolsó három napja, amilyenre most már csak a boldog emlékezés derít jókedvet és kedélyes örömet.

De hol is vagyunk már azoktól a boldogságos régi időktől? Ho a jutottunk azóta két évtized alatt? Hol és merre pihennek a legvári hősök, a piccador lovagok és az alarcos bálnak hódító vitézei? Eltűntek, elrepültek, elsiettek valamennyien, mintha sohasem jártak volna közöttünk. Mintha szégyellenék, hogy ők valamikor olyan nagyon vidám, olyan vígságosan kedélyes legények voltak. Mintha félnének még az emlékezés lanyha lehelletétől is, mely helytelküket széjjelzilálna ebben a nagyon terhes, ólomfelhőkkel sulyosított komor és rideg korszakban. Dideregve néznek le reánk a hetedik mennyország magyarosan szivárványos reménykarpitján át, de közeledni nem mernek, mert égzengés, harcrakészülődés, a jövődő borzalmas életriadalma, valami könyörtelen s állandó feszültség megmérgezte légkörünket, melyben minden pillanatban félni lehet egy világrobbanástól, melynek mérgeiben és pusztító gázfelhőjében nemcsak a jelen, de a jövődő életnek még a csirája sem lát többé napvilágot, megsemmisül, még mielőtt életre kelt volna!

Világot hömpölygető, ciklonokkal és az emberi észnek villamosságával behálózott, zivatros pusztító tüzek kovályognak állandóan és feltartóztatlanul az európai nemzetek emberi és szellemi élete felett s ha a feszültséget Krisztus életelvein az emberi, a felebaráti

szerepet, a kölcsönös kiengesztelődés és a megbocsájtáson felépült megértés villámharitain rövid egy-két év leforgása alatt levezetni nem sikerül, csaknem bizonyossággal számíthatunk el sem képzelhető olyan pusztulásra, melyből csak Isten mindenhatósága hívhatja újból életre a mai kor gyermekeit!

Vagy nem látjátok az alvilágunk összes gonosz szellemeitől megrontott, az előtt jámbor és vallásos, csendes és békés, hatalmas orosz nemzetnek végpusztulását? Az emberi szörnyüségek között az isteni életnek romhalmazából nem érzitek-e a pusztításnak kengőzős s a pusztulásnak dögtetes levegőjét, mely egyre terjed, hullam-

zik nyugat és kelet felé egyaránt? Talán elmosódott már emlékezetekben az 1918-19. évi szellemi pestisnek emléke, mikor szinte észrevétlenül csapott át a Kárpátok keleti és délkeleti heggyerincén a gyilkos légáramlat, melyet az ezeréves karpati feayveseknek történelemben gyökerező igazsága, mulja és jövője nem volt képes megtisztítani s a mély egyszerűre előzönlötte a gerinces nemzetnek gyengébb, alhatatlanabb, kultúrában megrontott, hitében megingatott, erkölcsiében legyöngitett és általánosságban szegényebb és elkeseredettebb, de nemzeti szempontból ugyancsak értékes részét?

Vigyazzunk tehát és nyitott

szemmel, igaz és tiszta hittel s a magyar jövőben reeditketetlen bizalommal készülünk a mostani farsang után a hamvazkodásra, a bűnbánatnak és megtisztító vezeklésnek göröngyös s még mindég nehéz és hosszú útjára, hogy nemzeti egységünk és széthullott és belső erejében is csonkára amputált magyar hazának feltámadásában, az ezeréves régi, de most is ifjú magyar baza és nemzet krisztusi életrekelésében annál bőségebb, annál teljesebb, őszintébb és maradandóbb legyen tiszta, isteni, bensőséges örömünk és boldogságunk!

Dr. Thurzay Károly
jb. alelnök

A Magyar Tudományos Akadémia első ülésének 100 éves fordulója

Érdekes és nevezetes centenarium a mai nap — 1931. február 14-ike. Hosszu évszázadok szellemi tespedése, majd küzdelmes évtizedek heroikus, de meddő erőfeszítése után valóra vált a jobbaknak álma: először ülésezett „A hazai nyelv művelésére felállított tudós társaság, vagy akadémia” és megindította a mai százéves fordulóját ünneplő legelőkelőbb magyar szellemi együttes virágzó munkálkodását.

Emlékeztünk meg e napon pár szóban a „legnagyobb magyar” legnagyobb alkotásáról a Magyar Tudományos Akadémiáról.

A mástelszázados török elnyomás a magyar nyelvtudományt is teljesen visszavetette. Nyugaton szabadon virult a szellemi élet, de a Dunamedencébe gyökeresedett védőbástya elmosódott. Mária Terézia és II. József más eszközű, de egycélú politikája csak terjesztette a dekadenciát. A hivatalok nyelve, de a nemes-ségé is a latin volt, a városi polgárság pedig németül beszélt. A magyar nyelv száműzött mostoha lett: a jobbágy gyötörte nagy keservesen.

Irók és költők, tudósok és művészek szerteszórva, minden vezetés nélkül, csak vándorkomédiás sorban, vagy garabonciás diák módra tengeték lenézett páriaéletüket. Az az édes-bus magyar nyelv, amely már az olasz Szent Gellértet is megbűvölte, olyan lett, mint a pusztai bojtornán.

Pedig a nyugati nemzetek ekkor már trónusra ültették a művészetek és tudományokon túl a nemzeti nyelv kiművelését is. Belátiák mindent, hogy a nagy írók lelki felemelkedettségének mámorában csak úgy fürödhet a boldog olvasó, ha az illet lazás perceit nem rövidíti meg az anyagi függés kínos érzése.

Franciaországban már 1635-ben Richelieu biboros, Angliában II. Károly 1662-ben, Leibnitz pedig 1700-ban Berlinben és 1725-ben Szentpéterváron szervezi meg a nyelv intenzív védelmére és kiművelésére tudós társaságát. Nálunk kerek száz év múlva — 1825. november 3-án — született meg a magyar Akadémia. Széchenyi 60.000, grf. Andrássy György 10.000, Vay Ábraham 8.000 forintos adományai után együtt volt a negyedmillió, ami előtt a magas bécsi kormány is meghajolt s az 1827. évi XI. t.c.-ben becikkelyezte az Akadémia alapítását. De még így is három évre volt szükség, hogy az 1830. november 17-én megalakult igazgatótanács működését megkezdhesse.

Es Széchenynek, a nagy regenerátornak tervei azóta sorra valóra váltak. Ő jelölt utat a nyelvtudománynak — és írók, költők ajkán kicsiszolódott az eldurvult drága magyar szó, — ő állította egyenesbe a történetírást és szemünk előtt táglultak az oknyomozó történetkutatás horizontjai.

A maroknyi magyarság hatalma élni akarása kitört, lerázta a szellemi bilincseket, megelőzve ezzel a galáns életben pompázó Ausztriát is, amely csak 1846-ban alapította meg Academia Wissenschaften-ját.

Száz esztendőn keresztül teljesítette uttörő és tel nem becsülhető hivatását a Magyar Tudományos Akadémia, hiszen Prohászka szerint „nagy politikai és hadi tettek emeltek föl a nemzeteket a világi dicsőség magaslataira: de csupán szellemük ténye, szívük tüze, képelmük lángja őrzi maradandón emléküket.”

Es ma, hogy századszor fordult az év, lobbantsuk lángra emlékeztünk pislákoló mécsesét és helyeztük lélekben azt a nagyok sírjára, akik az elngomatás nehéz napjaiban bizó lélekkel, Isten nevében megnyitották az első ülést — 1931. február 14-én.

Szabó D. Béla,
Bácsalmás.

— **Üzletbérleszállítás Sátoralja-ujhelyen.** A városi bérházban Sátoralja-ujhelyen leszállították az üzletek bérletét. Az üzletbérletük ugyanis a magas bérék miatt tel akarták mondani a bérletet. A város inkább az elég jelentős bérleszállítást választotta. A nagyobb üzlethelyiségekért azonban még így is 1600-2000 pengő bért fizetnek.

— **Családias háziest a Polgári Kaszinóban.** A Bajai Tóth Kálmán Polgári Kaszinó vigalmi bizottsága folyó hó 16-án este fél 9 órai kezdettel családias háziestet rendez, melyre a t. tagokat hozzátartozóikkal együtt meghívja. Belépődíj nincs. Kérjük a hölgyeket lehetőleg egyszerű ruhában megjelenni.

Beszéljünk magyarul!

Uj sorozat. 17.

(Azt mondja egyik jóbarátom: Nem tudod, ki tanítgat bennünket már hetek óta, hogyan beszéljünk magyarul, ki írja e kemény parancsokat az ujságba? Én már alig merek szólani, hiszen szerinte minduntalan törvénybe ütközik az ember! Szeretném, ha felütné si akját, mert senkinek sem illik felelősség nélkül fölülnie a bírói székbe! — Mivel ez a jóbarátom egyben hivatalos ember is, engedelmeskednem kell szavainak. Nem azért, mintha bírói titulusra formálnék jogot, de hogy senkise mondhasa e szerény jó tanácsok írójáról: Ne sutor ultra crepidami!)

20. Legyen ez a kerek szám a szélteben használt, mégis igen csúf kinézésű szó (aussehen, ausschauen). Nyolcszáz éven át nem használta e hazában a magyar ember a *kinézni* igét átvitt értelemben, csak tulajdon jelentésben: kinéztek az ablakon, kinéztek a házból stb. De ma már Pesten-pusztán általános használat ez: *jól néz ki, rosszul néz ki*. Megöltük vele a szép magyar szólásokat: *jó színen van, jó húsból van, jól fest, csupa rózsza az arca, vagy sápadt, megviselt, elkényszeredett az arca*. Böven termett egyéb változat is: *ejnye, hogy néz ki az a gyerek! (Ejnye, milyen borzas, mosdatlan, kócos . . . az a gyerek!) No, szépen nézünk ki! (No, szépen vagyunk, nekünk ugyan megadták!) Ugy néz ki a dolog: úgy látszik, olyan színe, formája van. Szépen néznék ki: jó is volna . . . még csak*

az kellene. És koronája valamennyinek: *ahogy mi kinézünk!! De mert ez még gondolatnak sem magyar, szóval sem tudom másképp mondani.*

21. Világerő sem célzó a germán láb közismert méreteire, de megértem ha németül így beszélnek: *er lebt auf grossem Fusse*. Magyarul: *nem nagy lábbon élünk, hanem uri módon, urasan élünk, uraskodunk*. Nem bizalmas lábbon állok vele (auf vertrautem Fusse), hanem jóban vagyok vele, meghitt, bizalmas barátság van köztünk.

22. Bármily vitéz ember légy is, ne törj lándzsát senki mellé! (Für jemanden eine Lanze brechen) A magyar ember

sikra száll valakiért, kardoskodik érte, mivelhogy a síkon repülő nyíl és a kard vala az ő fegyvere eleitől fogva.

23. Okos magyar ember sohasem beszél a levegőbe (in die Luft reden), inkább a világba, vagy bolondjából beszél, sőt: hasból beszél, vagy akár — szalmáz!

24. A magyar pap sohasem olvassa a misét (die Messe lesen), hanem mindig: mondja. Éppen azért nincs olvasott mise, csak kis mise, nincs énekelt mise csak nagy mise.

(Sajnálom, de még ma sem fogytam ki ebből a fajtából!)

Dr. T. A.

Egy-kétszó a gümőkóróról

Írta: Dr. Bittner József orvos. Hercegszántó

IV.

A gümőkóros betegség gyógyítása kétféle: 1. intézeti (kórház, sanatórium) 2. a házi kezelés.

A sanatóriumi kezeléssel nem szölok itten. Azt megtanulja ott az, akit betegsége oda kényszerít.

A házi kezelésben úgy, mint a sanatóriumban a főtörékvesnek arra kell irányulnia, hogy a beteg kondícióját erőbeni állapotát annyira megerősítsük, hogy a betegség képes legyen a betegség továbbhaladását meggátolni és a betegséget gyógyítani.

Ennek első feltétele a tiszta, világos, állandóan, télen-nyáron tökéletesen szellőztetett, jólevegőjű lakás. Ezt a legszegényebb is megszerezheti magának.

A szervezet megerősítése termé-

zetesen csak úgy érhető el, ha a beteg bőségesen van táplálva. Természetesen a bő táplálkozáson nem az értendő, hogy a tüdő, vagy más gümőkórban szenvedő beteget agyonetessük tortával, befőttel, más nyálkságokkal, avagy rendkívül drága ételekkel, hanem értjük alatta azt, hogy a beteg több tápanyagot kapjon, mint amennyit szervezete elfogyaszt, hogy a gyógyuláshoz szükséges erőket a szervezet elő tudja állítani.

Lássuk példának egy nap étlapját. Reggeli: tejeskávé, vaj, kenyér. 10 órai: disznósajt, kenyér. Ebéd: husleves tésztával, marhahus paradicsommártással, lekváros metélt. Uzsonna: tejeskávé vagy tej, kenyér és egy tojás. Vacsora: borjúsült és tejberizs. Természetes ez az étlap

Nem tudhatni azt előre

Nem tudhatni azt előre, hogy a fahól mit faragnak: lehet kacskeléb betöle, lehet lába a harangnak, tengely sáros kaligához, tengerjáró dali érboc, jut padlásra szellemnek, lesz pinceben grédics, lesz mankója Kalomennek, tűzrel való Mária, lehet asztal, ajtó, székény vagy székajtó, vagy mely fent morog, a vén mesterszerenda, lehet polc, pult, pipa, palca, lakás, tintalortó, telca, nyosolya, saroglya, ágacs (rajta boglya), csaphadaró, pépkavarró, kulnak kávája, kápnak réméja, susster sámfája, kalona ledája, lesz csöbör, csap, csónak, oldala az ólnak, kapu, kápa, kupa, kád, hangár (látás úkepad) flóta (fujja unokád) hegedő, zengő, mely, szénlapát, seprőnyél, házibé, hol róka fog lakni, rokka, órelök, pultony, prics, prés, létra, léca, léc,

somogyi biczka, szabocsi bricska, pad a pesti lizsében érokpalló lizsében, malomkerék Paksón, kanál, (de nem pakfon), galambduc, dereglye, jászol, járom, geréblye, ollárdisz, ereblye, ünnepélyes alabárd, bot, páhalmi Aladár: gyermekjáték, puskaagy, hintaszék, ha lusta vagy, borkulacs, hogy mulass, — s hogy sokogj, lesz fája koporsó deszkája.

Nem tudhatni azt előre, mi lesz a fa sorsa: lehet keresztfa belöle, lehet akasztófa

Szabolcsy Gyula

A romantika alkonya

Fájó szívvel jelentem, Hölgyeim és Uraim, a szegény, mostohán kezelt romantika lassu halálát Baján. . . Mert, kérem, tetszik tudni ugyebár, hogy a Kamarásdunát megrendszabályozzák?! Elveszik rakoncátlan-kodó, pajkos, duzzogó kedvét s a merészen északfelé kanyargó torkolatát most pont délnek kanyaríttják. Ezek után a légelemben, hogy meg-

szűnik majd a sártenger a mederben s a dusan növésnek eredt füz-facsemetek is korai halál martalékai lesznek! És még valami: a romantika!

Viz lesz mindenütt, viz, s ez az özönvíz elmosza az édes romantikát is.

Először is az indulás keserőségei elmaradnak s így nem lesz kit szidni a csónakázó közönségnek. A hid körülötti csónaktelepeknél minden becsületes csónaktulajdonos beleülhet csónakjába s ripsz-roppsz kint teremhet a Duna nagy vizén. De ez még a legkisebb baj.

Mert ha a folytatásra gondolok, hová tűnnek, kérem, életünkben azok a gyönyörűséges, azok az andalító, azok a feledhetetlen élmények, melyek átélésére ez az eliszaposodott meder nyújtott alkalmat a mindkét nembeli embernek! Régi idők szép emléke képen, kék duna-víz hömpölyög medrében. . . Milyen szép volt, milyen gyönyörű volt, amikor csak egy parányi erecske csergedezett a mederben s az embe regy angyalian szöke (esetleg barna, esetleg fekete) bájos kis csicsérgő lánykával kettesben húzta a csónakot egészen a torkolatig. Közben az ember, — a kislány — ember gö-

tág határok közt változtatható. Reggelire vaj helyett ehet a beteg tejet, tejfelt, tojást stb. Tízórára: sonkát, kolbászt, tojást, sajtot, lekvárt, turót stb. Ebédnél az a fontos, hogy egyék a beteg levest, hust, főzeléket, tésztát bármilyen legyen is az. Uzsonna is épuzó változtatható, mint a tízórai, de tejet legalább igyék a beteg. A vacsora a fenti téma szerint igen változatos lehet, csak arra kell ügyelni, hogy könnyen emészthető legyen.

A gümőkóros táplálkozásában igen fontos, hogy naponta körülbelül 2 liter tejet fogyasszon el a beteg. Ha a betegnek nincs étvágya, vagy keveset eszik, szóljon orvosának, az majd segít ezen.

Másodsorban nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy a beteg sokat pihenjen. Természetesen a lázas vagy olyan beteg, aki erősen le van gyengülve az állandóan feküdjön nyitott ablaknál. Nem lázas, látszólag jó erőben levő beteg 6-8 órát fekdjön a szabadban. A fekvésre oly helyet keressünk, amely árnyas, szétlől és portól mentes. Ezt a fekvőkurát a szabadban télen is folytatni kell, természetesen a beteget az időjárási viszonyokhoz képest kell öltöztetni és takarókkal ellátni. A fekvőkurát a beteg nyugszéken vagy ágyban végezze. A fekvőkúra alatt a beteg hátán fekdjön mellkasa mélyen legyen, erőltető kézimunkát ne végezzen, izgalmas könyveket ne olvasson és főleg ne beszéljen.

(Folytatjuk.)

— A Katolikus Legényegyletben

hétfőn este 8 órakor jelmezes estély lesz, amelyre a Legényegylet pártoló és rendes tagjait ezuton hívja meg az előljároság.

dörbe lépett, vagy iszapos részre került s ilyenkor természetesen a lovagias férfi sietett segíteni a bajba jutott kislánynak. Odanyújtotta izmos karját támpontnak, vagy, — Istenem rá gondolni sem jó, — ha nagy volt a veszedelem, hát a derekát ölelte át megmentendő felebarátjának, s közben a veszedelem rémületétől kipirult arccal szidta a hatóságot. Betelél azonban, — legyünk őszinték, — nagyon meg volt elégedve a dologgal s alig várta a következő gödröt, csak hogy újból tanubizonyságát adhassa férfias és lovagias erejének. De pusztán csak ezért!

Mikor pedig a csónakokat végképp kilakoltatta a közönség a Duna hűs habjaira s már nem kellett ennyi balszerencse közt azokat kutatni, akkor meg, kérem, feledhetetlen séta kínálkozott a Sárkamra árnyas partjain a kabinoktól a Dunáig. Micsoda romantikus kép volt ez, amikor a nap tűző sugarainak örömeiben életre kelt a fák zöld színe s a lángoló zöldesen foszforeszkáló plain arcon átlibbent a szikrázóan fehér, vörösen izzó, kik tűzben égő fűrdőruhák színes serege. De mindig csak kettesben. Ami azonban igen romantikus

A gyermekért

Az átkos trianoni békét összekovácsoló képmutatók serege jól számított, amikor arra gondolt, hogy a nyomor és a nélkülözés őli ki legkönnyebben a magyar lelkekből a jövőt építő szent buzgalmat. Sajnos, az ország porbasújtott, nyomorbadöntött népe saját bajaival foglalkozva, megelégedezik a legszentebb ügyről, a magyar jövőről: a magyar gyermekről.

Trianon igazi gyászja csak most kezdi fekete lepleit megcsönkített hazánk egén teregetni. A súlyos gyászleplek lengő rojtjai egymásután döntik le legszebb akarásainkat. Az elfásult, iszonyatot és nyomort érző lelkek virág helyett bojtorjánt teremnek, mert mindenről megfeledkezve az önzés ver tanyát bennük.

A végveszedelem közelről fenyeget, mert a súlyos gazdasági helyzetünk nyomán fakadó szociális nyomor az ország amugy is megcsönkített lomboszatú fájának életét biztosító gyökerei, a jövő életgyökerei, a gyermekek pusztulnak el.

A nyomor a nélkülözések sorra törlik le a magyar gyermekek arcáról a rózsapárt, testük satnyul, elpusztul. Erőtlen, beteg testben a lélek sem lehet erős. Ezt mindannyian jól tudjuk és mégis mily kevesen állanak a veszedelem útjába, hogy megakagályozzák a végzetet a megsemmisülést.

A megpróbáltatások fenyegető, mindent elpusztító örvényének széléről azokhoz szólnunk, akikből még nem vészett ki a hazaszeretet lángja akik sanyaruságukban sem tudnak megfelelni legszentebb kötelességükről, a magyar jövőről, a magyar gyermekről, hogy támogassák minden erejükkel a főváros gyermekmentő munkásságát.

A székesfőváros a fentvázolt cél érdekében hozzáfogott, a tervszerű munkálatokhoz s így a többek közt létesítte gyermeknyaralattási akcióját is mely hivatva van a pusztuló, csenevészded és nyomortól elsatnyult gyermekek arcára a rózsapárt, az egészség színét visszavarázolni és testükben-lelkükben egyaránt megerősíteni.

Az 1930 ik évben 18.000 gyermek részesült a nyaralás áldásaiban. Ha ismerjük a fővárost, tudjuk, hogy poros, miazmás levegőjével nem biztosíthatja kellőképpen a nyaraló gyermekeknek az

egészséges élet virágát, a boldogságot és örömet. Azért szükséges lenne, hogy mind több és több gyermeknek biztosíthatnók vidéken az üdülést. Azért a vidék tehetősei támogassák a fővárosnak a jövő nemzedék érdekében kifejtendő ezt a munkásságát azzal, hogy maguk, vagy többen összeadva, tegyék lehetővé a szegény, testileg leromlott fővárosi gyermekek részére a csoportos nyaralást. Áldozatkész támogatásukkal megerősíthetik ezen pusztulásra ítült gyermekek testben és lélekben.

A főváros a vidék áldozatkészégét áldozatkészéggel viszonozza, így az 1930 év nyarán több város és község több

mint 2000 tanulóját látta vendégül Budapestben, ahol ingyenes ellátásban részesítette a fővárosba üdülés és tanulmány céljából feljövő gyermekeket. Az oly község, mely fővárosi gyermekeket nyaralásra elvállal, ugyanolyan gyermek csoportot küldhet a fővárosba, ahol a gyermekek díjtalan ellátásban részesülnek s a főváros nevezetességét fővárosi tanerők kalauzálása mellett tekintik meg. Jelentkezők következő címre küldjék szíves értesítésüket:

Budapest Székesfőváros Gyermeknyaralattási Akciója, Budapest, IV. ker. Csákor utca 6. sz.

„Rövidesen visszatérünk hazánkba” Horvát politikusok Jugoszlávia belső bajairól

Nagyjában az a felfogás uralkodik, hogy a kisántant államainak legsúlyosabb betegsége az, hogy az állam vezetésére kizemelt nép számbelileg a többi nemzetiséggel szemben kisebbségben van, — Csehszlovákiában pusztit leginkább. Ez a felfogás téves, mert Jugoszláviában, a „dél-szláv népek” államalakulatában a baj még sokkal sorvasztóbb, mint az északi szlávoknál. A jelenleg uralomra jutott szerb nép nemcsak hogy számbelileg a lakosság 30 százalékát alkotja csupán, de még az esetben is, ha nemzeti önállósága alapjául az ortodox vallást és az ortodox kultúrát fogadjuk el, a nemzeti egység teljes hiányában van. Sokkal távolabb áll egymástól p. o. történelmi mult, gazdasági érdekek és hagyomány tekintetében a montenegrói, a bánáti és a boszniai pravoszláv, mint a cseh és szlovák. Lassuk csak, miként vélekedik erről dr. Kezman Lajos jugoszláv nemzetgyűlési képviselő egy december havában Párisban közzétett nyilatkozatában:

„Az Atlanti óceán mindkét partján élő barátaim azt kérdezik tőlem, milyen állásponton helyezkedem én a belgrádi szerb diktatúrával szemben és mi a véleményem arra a felszólításra vonatkozólag, hogy a

jelenlegi jugoszláv kormány munkájában közreműködjek. Válaszom a következő: 1928 ban a meggyilkolt Radics István horvát parasztpártjába léptem azért, hogy minden erőmet Horvátország és társországi önállóságának szentelhessem, mert a horvát nép egyértelmű akarata az, hogy Horvátország önállósága helyreállítsa és csakis ily módon oldható meg a horvát kérdés. Mindenki előtt ismeretes, hogy én a nép akaratának egyénileg és nyilvános működésemben teljesen alávetem magamat és hűen kitartok a szabad és önálló Horvátország eszméje mellett. Ami a szerb király önkényuralmát illeti, csak azt kívánom hangsúlyozni, hogy a leghatározottabban elvetem a jugoszláv népegyesérről a világra kürtölt monstruozus hazugságot és harcolni fogok a horvát néppel, amíg nemzeti szabadságát ki nem vívta és a belgrádi szájhős, véreskezű és harcosló társaságot megsemmisítette!”

A továbbiakban dr. Kezman ki terjeszkedik a szerb diktátor, Zsvikovics generális abbeli ajánlatára, hogy fogadja el a jugoszláv állam washingtoni követi állását és az ajánlat visszautasítását így okolja meg: „Nem szolgálhatom azok ügyét, akik népem és barátaim hőhérei, nem leszek szolgálja egy falánk politikai és militarisztikus kalandorbandának, amely vértengerbe fullasztotta Macedóniát, az albán Koszovát és Montenegrót és most újra azon mesterkedik, hogy Horvátországot és társországit ugyanilyen sorsra juttassa!”

Kosutics Agost mérnök, a horvát nemzetgyűlés képviselője Genfben megjelent nyilatkozatában gúnyosan leírja, hogy a szerb kormány Neudorfer Márkó tárcanélküli minisztert, aki minisztersége előtt lókupec volt és dr. Sverljuga jugoszláv pénzügyminisztert menesztették hozzá azzal az ajánlattal, hogy lépjen be a Zsvikovics kormányba és amikor ajánlatukat kerekén visszautasította, jegyzékben kérte a szerb kormány kiadatását a washingtoni kormánytól „hazaárulás” miatt. Nyilatkozatát így fejezi be: „Egészen bizonyos, hogy rövidesen vissza fogunk térni hazánkba, de nem a diktátor jóvoltából és a király kegyelméből, hanem a horvát nemzet győzelme után, mely nemzet kiküldött bennünket, hogy a világ népeinek szemét felnyissuk és nevében beszéljünk. Ez a visszatérésünk azonban Neudorfer urat és királyi megbízóját nem fogja megörvendeztetni.”

Kosutics Agost mérnökön a szerb zsarnokok nem állhattak bosszút, de öccsét, dr. Kosutics István zágrábi ügyvédet a meggyilkolt Radics

horvát parasztpárti vezér emlékére a temetőben tartott ünnepély alkalmából a rendőrség elfogta és Belgrádba szállította, ahol egyelőre börtönben ül. A legnagyobb felháborodást keltette az is, hogy a Radics sirján elhelyezett 1000 koszoru horvát nemzetiszínű szalagjait éjjel ellopták és a koszorukat szerte dobálták. Jellemző, hogy a kormány által ismeretlen tettesek ellen elrendelt vizsgálat dacára a közvélemény nyíltan megvádolja Zizskovics tábornokot, hogy az ő hívei követték el a halottgyalázást. Ilyen a hangulat az „egységes délszláv államok” horvát lakossága között. Hogy az éikeseredés milyen fokra hágott itt és Jugoszlávia többi nemzetiségeinél és mily rövid idő múlva kell a kirobbanásnak bekövetkeznie, erről legközelebb szólnunk.

A fogadóknak vendéglőkben korlátozni kell a nők alkalmazását

A kereskedelemügyi miniseterium rendeletet adott ki, mely szerint 1931. év július hó 1-től szállodákban, pensiókban szobaasszony és szobaleány teendők végzésére csak olyan nőket szabad alkalmazni, akik 40 életévüket betöltötték. Ez a korlátozás nem vonatkozik azokra a 18 életévüket már betöltött nőkre, akik a rendelet életbe lépése előtt ebben a munkakörben hat hónapon belül alkalmazva voltak. Az iparhatóság azoknak az iparosoknak, akik az erkölcsi felügyeletet női alkalmazottaik fölött biztosítják, megengedheti, hogy a szóbanlevő munkaalkakörre 40 évesnél fiatalabb, de 24 életévüket már betöltött nőket is alkalmazhassanak. Vendéglőkben, kávéházakban, kávétermekben, tejjócsarnokokban, korcsmákban és cukrászdákban a vendégek kiszolgálására és a felirónói teendők végzésére 24 életévüket még be nem töltött nőket alkalmazni tilos. Nem vonatkozik a korlátozás azokra a nőkre, akik az iparosnál tanszerződés alapján tanoncként, valamint tanidejük kitöltése és a segédi vizsgálat letétele után munkakönyvvel vannak alkalmazva. Nem akarunk vitákba bocsátkozni, de kétségtelen, hogy nagyon komoly és nyomós okok sürgetik a rendelet életbelépését. Ha az intézkedés teljes eredménnyel nem is jár, a vendéglők legalább némi szempontokat kénytelenek lesznek figyelembe venni és a nagyon fiatal női alkalmazottak nem mindig tiszteletreméltó alkalmaztatásánál több óvatossággal járnak el.

Csak a Társadalombiztosító Birságot lehet a be nem jelentett üzemi baleset miatt.

Hatásköri összeütközés támadt két vidéki városi hatóság, az államrendőrség kapitánysága és a város rendőri büntető bírása között, mert egyikük sem volt hajlandó arra, hogy a kihágási eljárást egy üzemi baleset bejelentésének elmulasztása miatt lefolytassa. Az ügy e negatív hatásköri összeütközés folytán a belügyminisztérium kihágási tanácsához került, amely az ügyet megszüntette és az iratokat további eljárás céljából a Társadalombiztosító Intézethez küldte meg. A kihágási tanács határozatának megokolása szerint az ilyen természetű mulasztásoknak birságot utján való megtartása az Országos Társadalombiztosító Intézet hatáskörébe tartozik.

dolog a maga nemében.

És ha ilyenféle romantikus előzmények árán az ember végre átkerült a Duna tulsó partjára (a tulsóknak az innenső a tulsó), hát akkor, kérem, gyönyörű, regényes, igazán vadnyugatias milliőben lehetett hódolni a vízrendezés örömeiben. A természet vadon pompája elragadta a sziveket s a gazdátlanul, őrizetlenül legelésző télvad marha — és disznó-csordák elröpítették a lelket a romantikus vadnyugati életbe.

Mindez már a múlté... Csak a marha- és disznócsordák nem nem. Ezek maradandóbbak mindennél, mert az Utosó Mohikán, meg a jó öreg Bórhárisnya már régebben átköltöztek az örök vadászterületre s így kipusztításukra nem igen akad vállalkozó kedvű ember.

A drága, féltve őrzött romantika megkezdte általános visszavonulását Baján is. Hiába a rohanó 19. és 20. század lázas tempója ezt az áldott lelkű, csndesen álmódó várost sem kiméli. Modern szellemben kibontakozó fejlődés tördelé szét a régi mult még megbuvó romantikus maradványait.

A tisztára kitakarított Kamarásdunában bőven lesz víz, nem fog senki a Dunára kívánczni, megelégszenek a Kamra vizével s fűzeivel is. Most még csak az kell, hogy az a pár bagatell probléma is megoldást nyerjen, mint amilyenek a járdák és utak rendezése, a Szentháromság-tér parkirozása, a gőzfürdő életbeléptetése, a Pandurszigetnek népligetté való alakítása, a Kamarásduna magas partjának palotasorral való beépítése és a part rendezése s még néhány csekélység, akkor aztán Baja véglegesen elvesztette ősi patináját. Mi, a romantika rajongói remegve gondolunk milderre, mert nem tudjuk sem a napot sem az órát, mikor ez a lázas iramu fejlődést mindezt a förtelmességet a nyakunkra hozza. Addig azonban boldogan álmódunk az ősi Baja ódon szépségeinek árnyában s magunkban dudorászunk:

Sáros az utcátok

A...

Jajj, most majdnem valami romantikus írtam.

Mihályfi Ferenc.

Ujjáalakul a Szegedi Kereskedelmi és Iparkamara

A Szegedi kereskedelmi és iparkamara január legelején bejelentette a kereskedelemügyi miniszternek, hogy a mostani kamarának a törvényben megállapított öt éves ciklusa június 29-én lejár és erre való hivatkozással a kamarai választások elrendelését kérte. A választásokat elrendelő miniszteri leirat most érkezett le a kamarához.

A rendelet értelmében az 1925. évi alkerületi beosztás, amely Békés és Csanád vármegyéknek a szegedi kamarához való csatolása után állapított meg, változatlanul megmarad. Eszerint választanak: Szeged 16 iparos és 16 kereskedő, Hódmezővásárhely 2 iparos és 2 kereskedő, Szentes 2—2, Csongrád 1—1, Baja 2—2, Gyula 2—2, Békéscsaba 2—2, Szarvas 1—1, Orosháza 1—1, Makó 2—2, Battonya 1—1 iparos és kereskedőt. Szeged és Hódmezővásárhely önmagukban alkotnak egy választási körzetet, illetve alkerületet, Szenteshez hozzátartozik Csongrád vármegye Mindszenti járása, Csongrádhoz hasonlóvá vármegye csongrádi és kiskundorozsmai járása, Bajához Bácsbodrog vármegye megmaradt részei, Gyulához Békés vármegye gyulai járása, Békéscsabához Békés vármegye békési és szeghalmi járása, Szarvas községhez Békés vármegye szarvasi és gyomai járása, Orosháza-hoz Békés vármegye orosházi járása, Makó városához Csanád vármegye központi és nagylaki járása, továbbá Torontál vármegye megmaradt részei, Battonya községhez Csanád vármegye battonyai és mezőkovácsházi járása és Arad vármegye megmaradt részei.

Minden alkerület a rendes tagokkal egyenlő számú iparos és kereskedő póttagot is választ: Ami a választás lebonyolítását illeti, mindenekelőtt a kamara irodája a községenként és büntetvényben összeállított névjegyzéket alkerületenként csoportosítva az illetékes törvényhatóságnak megküldi. Minden törvényhatóság közigyelése három iparos és három kereskedő tagból álló központi bizottságot választ, a bizottság elnökül pedig egy törvényhatósági tisztviselőt delegál. Azokban a törvényhatóságokban, amelyekben több alkerület van, a központi bizottság a székhelyén kívül első alkerületekre egy-egy albizottságot delegál. Az albizottságnak tagja két-két iparos és kereskedő, elnöke szintén törvényhatósági tisztviselő.

A törvényhatósági jogú város vagy megye a kamara által megküldött választói névjegyzéket a központi bizottsághoz teszi át. Ahol csak egy kerület van, a névjegyzék revidálását maga a központi bizottság végzi, a megyékben a rájuk tartozó névjegyzékeket az albizottságok kapják meg. Ezek a bizottságok ellenőrzik, hogy a névjegyzékekben csak olyan iparosok és kereskedők szerepeljenek, akik foglalkozásukat már legalább egy éve üzik. A nevek mellé a bizottságok tartoznak fellektetni egy rovatot azokról az iparosokról és kereskedőkről, akik mesterségüket már három éve gyakorolják. Ez a rovat azért fontos, mert kamarai taggá csak három éve önálló kereskedő vagy iparos választható. Részvénytársaságok és szövetkezetek választói jogukat meghatalmazott igazgatóik, technikai vagy kereskedelmi vezetőik útján gyakorolják. Elhaltak és elköltöztöttek a névjegyzékből törölendők.

A csepeli varrógépgyár külföldről hozhatja a varrógépkatrészek 95 százalékát

A magyar iparpártolás egy furesa esetéről értesítenek bennünket.

Vannak olyan ipari cikkeink, amelyek magyar gyártmányokként szerepelnek és mint a magyar kéz munkája kerülnek a forgalomba. Pedig csaknem összes alkatrészeik külföldön készülnek és csak a vámköltség kimeleése céljából állítják itt össze őket. Az ilyen munka megnehezíti, sőt sok esetben lehetetlenné teszi a magyar ipar kifejlődését.

A legújabb eset iskolapéldája az ilyen iparpártolásnak. A panaszok szerint a „Csepel” varrógép nem magyar munka, vagyis nem teljességében az, mert az alváz és a fedőlap kivételével, minden alkatrésze külföldön készül.

Köztudomású, hogy a csepeli gyár óriási propagandával bocsátotta forgalomba a varrógépet, mint magyar varrógépet. Mindenki megörült ennek a magyar gyártmánynak, amely nemcsak a magyar ipar fejlődését bizonyítja, de a rettenetes munkahiányt csökkenti, különféle munkáscsoportoknak ad állandó kereseti lehetőséget. Ez persze csak akkor van így ha a gép teljesen itt készül, ha a nyersanyagot kívül semmit sem hoznak be külföldről, semmit, amit a magyar föld termel és amit itt előállítani, készíteni, gyártani lehet. A panaszt emelők azonban arról

győződtek meg, hogy a „Csepel” varrógép nem magyar gyártmány, csak magyarosított. Ugyanis az alkatrészek külföldről kerülnek ide. Csepelen lesz belőlük varrógép, amelynek csak egyes részei készülnek itten, a gép tulajdonképeni alkatrészei Németországban Kaiserslautenben a Pfaff varrógép gyárban készülnek és nagy vámkedvezményrel jutnak el Csepelre.

A Keresztény Gazdasági és Szociális Párt január 27-iki értekezletén Fröhwrth Mátyás is szóváltette egyes iparágak megokolatlan támogatását. A csepeli varrógépgyár — ugymond — amely egy varrógépnek csak 5 százalékát készíti idehaza és 95 százalékát külföldről hozhatja, a legmelegebb hatósági pártfogásban részesül.

Hangot adunk ennek a panasznak, mert szelvében-hosszában kifejezésre jut a közönség sorában és mert a magunk részéről is hozzá akarunk járulni az ügy tisztázásához. Módot akarunk adni a csepeli varrógépgyárnak, hogy megfeleljen az ellene emelt panaszokra és bizonyosságot tegyen arról, hogy magyar-e a gyártmánya vagy sem. Minden magyar ember szívesebben vásárolja a magyar gyártmányt, mint az idegent és kötelességének is tartja a hazai iparpártolását, de akkor tényleg magyar gyártmány legyen az.

Sertések a temetőben

A csendes istvánmegyei temető azon demarkáczió huzódik meg, amely nemrégiben még Pest megyét elválasztotta Bajától. Ez az útszakasz hosszú időközön át alig nyert valamelyes gondozást. Este vaksötétség borult erre az elhanyagolt tájra, az ut pedig rettentően rossz volt. Most némi javítást végeztek rajta, de egyik másik környéki lakos süldő sertéseit az uton szabadjára hagyva alaposan felturkáltatja a hevenyében készült szükségmunkát. Az utcára ki csapott sertések nem egyszer az állami temetőbe is elhalandoznak, ahol a sirokat is kíméletlenül helybenhagyják. Ezen a vidéken őrszemes rendőr vajmi ritkán látható, így nem csoda, ha a felemlített esetnek többször is szemtanúi lehetnek az arra járók. Kívánatos lenne nagyobb felügyeletet tartani arrafelé.

A bajai villamosüzemek négy esztendeje

Most van négy éve annak, hogy Baján az elektromos áramszolgáltatás megkezdődött és a villamosüzemeknek az azóta eltelt idő alatti fejlődéséről az alábbiakban számolhatunk be.

A fogyasztók száma ma Baján 2090, ami egyelőre még az 1920-as népszámlálási adatokkal számolva 64 százalékos esatlakozási aránynak felel meg, s ami azt jelenti, hogy a házaknak ezen százalékába vezették eddig be a villamos áramot.

A motorikus fogyasztók száma 133 a múlt évi 118 al szemben összesen 495 lóerő motor összteljesítménnyel az előző évi 400 lóerővel szemben. Ehhez képest azonban a motorikus áramfogyasztásban mégis némi visszaesés mutatkozott jelölül, annak, hogy az egyes fogyasztók a rosszabb gazdasági visznyok következtében gépeiket aránylag kevesebb ideig járatták.

A magánvilágítási fogyasztásban az előző évvel szemben ugyan van némi emelkedés, azonban ez koránt sincsen arányban az ahhoz képest 362-vel nagyobb fogyasztói létszám-

mal, mivel a legtöbb magánvilágítási fogyasztónak a múlt évi átlagos fogyasztása lényegesen kevesebb az előző évvel szemben, tehát az egyes világítási fogyasztók fogyasztásában, mint a motorikus fogyasztóknál is, aránylag visszaesés mutatkozik.

Az egy lakosra eső magánvilágítási fogyasztás, ugynevezett magánvilágítási fejkvóta Baján az 1930-ik évben 12.8 kwóra volt, a közvilágítási fejkvóta 2.12, a motorikus 5.7, míg az általános fejkvóta 20.62.

A legutóbbi években legnagyobb fejlődés aránylag a közvilágítás terén mutatkozik, minthogy a 4 év előtti összesen 230 drb. közvilágítási lámpával és 26746 kwó áramfogyasztással szemben ma összesen 424 drb. közvilágítási lámpa van üzemben és az 1930-ik évben elfogyasztott összes közvilágítási áram 41.455 kwóra volt.

A bajai adatokkal érdekes lesz összehasonlítani a pécsváradi járásnak a bajai villamosüzemek által villamosított 17 községének az adatait. A fogyasztók száma a múlt év

végén 1711 volt, ami ismét az 1920-as népszámlálási adatokkal számolva (az 1930-ok ugyanis még nem állnak rendelkezésre) 40 százalékos esatlakozásnak felel meg.

A motorikus fogyasztóknak 20 a számuk, 133 lóerő motor összteljesítménnyel, míg a lakosonkénti általános fogyasztás a bajainak csak mintegy harmadrésze.

Ha a pécsváradi járás ezen adatait az előző évekkel szemben összehasonlítjuk, azt látjuk, hogy a nagyobb községekben, elsősorban a mezőgazdaságot sújtó általános gazdasági depresszió mellett a nagyobb egy-ségárok ellenére is a fogyasztásban aránylag elég szép a növekedés, míg a kisebbekben pedig csak némi visszaesés mutatkozik, ami mindenesetre bizonyítéka annak, hogy a villa-oságnak olyan sok előnye van, hogy fejlődését, jobban mondva elterjedését még a mostani igen rossz gazdasági visznyok is csak kis mértékben képesek megakasztani. Vég-eredményben tehát a vidéken fejlődés tekintetében aránylag kedvezőbbek a visznyok, mint Baján, minek azonban részint az is az oka, hogy mezőgazdasági célokra a villamos áramot a baranyamegyei gazdák évről-évre nagyobb mértékben veszik igénybe, míg ezzel szemben Baján az általános ipari és kereskedelmi pangás következtében mint már említettük is, az inkább ipari jellegű motorikus fogyasztásban sajnos ez nem tapasztalható.

Régi vicc új köntőben.

Bernáth Zolika (sírvaszad a bíró bácsihoz és panaszos arc-csal nyujtogatja a két ujját.)

— Na, mi az megint Zolika?

— Bijó bácsi kéjem a Bajai Ujság visszaütött.

Diáksztrájk

Irta: Depinyi János.

III.

A megjött báránnyak, mintha mi sem történt volna kaptak vacsorát. Izlett is, különösen azoknak, akiknek első nap elballagott a nótvála pénzüik is.

Lopva néztünk ki a folyosóra, hol ók minden fegyelmet sutba vetve, cigarettázva jártak-keltek.

A tanuló szobájukba ugyan benéztek, de nem azért, hogy munkához fogjanak, hanem egy esetleg ott felejtett cigaretta után kutassanak. Aztán se szó se beszéd a hálóba mentek kipihenni a fáradoalmakat.

Másnap aztán a reggelit még megették s utána mint a szellemek eltűntek. Hiába volt a kapu zárva.

Ugy hallottuk, aznap lesz az első diplomáciai tárgyalás a tanárok s a bizalmi férfiak közt.

Volt e, nem-e, nem tudtuk meg, de az este nagy esemény játszódott le hálónkban.

Mikor javában a nap eseményeit tárgyaltuk a kandalló körül ülve, jött az ér, s vele egy harmadikos.

Elfojtott, tompa éjlenek hangzot-tak mindenfelől.

Gyertya is került elő valahonnan.

A bátor agent provocateur megilletődöttnek látszott, vagy tudatában volt kiküldetésének fontosságában.

Hebegtett, hápogott, az ajtóra vetett félfó pillantásokat, ami egy kissé ártott nimbuszának. Beszédjének az volt a veleje, hogy szolidaritásra van szükség, mi bennünk van a harmadikosok bizalma.

— Ez beszéd, méltók is leszünk e bizalomra.

Igaz, mi még nem veszthetünk sokat, legfeljebb egy esztendő — s akkor nagy a világ, elértünk még benne kenyelmesen. Az akkor még reményszínű finác pálya mindenkor kenyeret biztosított. Igaz, hogy pénzügyminiszterség egy sem vitte, aki mint a diákélet hajótörője fogta el a mentőövet — de biztos kenyeret adott, amit ma sokszor háromszoros doktorátussal sem lehet elérni.

A vége a beszédjének az volt, lépünk mi is sztrájkba vasárnap. Beszéljük meg nagy titokban külsőségekkel s azok fogadjanak magukhoz még a zivatar elműlik felettünk s ismét ránk mosolyoghat a béke, a megbocsátás — és főleg a győzelem napja.

Nagykegyesen lekezelt vagy huszonötünkkel s elment, azaz elment volna, ha nem jön történetesen jölvén a másik ór.

— Csene, vigyázat, jön valaki!

— Atyánk a menyekben, mi lesz most szegény harmadikosunkkal?

Nem kellett azt félni.

Az egyik ágy üresen állt, gazdája a beteg szobát őrizte a második emeleten, — mint aktiv beteg. Szimuláns beteg e mozgalmak napokban nem akadt.

Emberünk tehát ruhástul beugrott az ágyba, feje bubjág huzta a takarót s csak akkor jött előre, mikor láttuk, hogy vak láma volt az egész. Sietett is mielőbb ki az ágyban azonban ott hagyta sáros lábujját.

Másnap aztán szállásmesterek léptek actióba. Nevet itt nem akarok említeni, de nekem és három kollégámnak a pár hónappal ezelőtti elhunyt bajai tanítónál jutott kvartély. — Azaz jutott volna, ha a dolgok ilyen messze sodródnak...

Másnap vasárnap — épp vásár volt Baján. Reggeli után kipirult arcokkal indulni akartunk elfoglalni az új otthonunkat.

Egy párnak ugyan kellemetlen tapasztalatai voltak, ezt illetőleg, mert hogy előző nap bemutatkozni mentek új fogadott szüleikhez, hát nem áccsal, hanem sóprűvel várták.

(Ezt azonban csak jóval később árulták el.) (Folytatjuk.)

Páratlan érdeklődés kíséri a farsangi Turul sportbálat

Alig egy nap választ el bennünket farsang vasárnapjától, attól a naptól, amelyen mindenki levétközi szomorúságát, elfelejti buját, bánatát, felölti a vidámságot mindenki néhány napra, hogy gondtalanul örüljön néhány napig az életnek. Mosolygós arcok, derűs jókedv mindenütt ezt igéri az idei farsang. Hangulatban, vidámságban pedig nem lesz hiány. Erről gondoskodik a Bajai Turul agilis egyesülete. De nemcsak ezt igéri a nagy esemény, ennél sokkal sokkal többet. Es az ígértet be is fog következni. Nem egy héti, nem is egy hónapig, hanem egész évben emlegetni fogják mint az év legsikerültebb multságát a Turul bált.

Nemcsak városunkban, hanem az egész megyében sőt a szomszédos megyékben is elterjedt a híre annak, hogy nem kell busulni, van már utóda a protestáns és katolikus bálaknak, ugyanúgy meg fog nyilvánulni a kereszténység demonstrációja, mint annak idején magával hozta ezt a katolikus bál, annál

Pedagógiai szemináriumok

Szardán Bácsalmáson, csütörtökön Jánoshalmán volt a Bács-megyei Pedagógiai Szeminárium e tanévi második előadása. Mindkét helyen mintegy 50—60 tanítónő és tanító jelent meg, hogy a művészi képzést szolgáló értekezletet végighaigassa. A gyűléseket Ruzsák Károly vm-i k. tanfelügyelő nyitotta meg Magvas gondolatokkal telt beszédében megvilágította, hogy az egyes tantárgyak kereteinek kitöltésével milyen egyéni munkát kell végeznie a népi iskolai tanítónak. Dr. Oswald József s. tanfelügyelő Biológiai esztétika címen olvasta fel magas nivóju művészet filozófiai értekezését, érgekes párhuzamba állítva az ökonómiai érzéseket az esztétikai érzésekkel.

Szemző Antal bátonostori igazgató az énektanítás módszeres eljárásról adott elő, kimerítően tárgyalva a helyes eljárást az I. osztálytól kezdve. Az igen tartalmas előadás után Solymár István bajai tanító ügyes mintatánítása következett a II.

osztályban, a mézeskalács szivről, amelyet nivós értekezés követett. Szabó D. Béla bácsalmási tanító az V—VI. fősztályban kézimunkát tanított, egy kiveszni induló magyar népművészeti, a fatárgas köréből, majd módszeres előadásában az ő magyar rovásírásról is megemlékezett, mint ügyesen felhasználható kézimunka anyagai.

Fenti előadókön kívül Bácsalmáson Ács József tanító énektanítást mutatott be a IV. osztályban és értekezését olvasta fel, Teleky István tanító pedig osztatlan iskolában svéd-tornát tanított és értekezett. Jánoshalmán Hausler Lajos bajaszentistváni tanító a III. osztályban tanított testgyakorlást és értekezett a modern torna módszeréről, Bagó István éneket tanított a II. osztályban, Szarvas Mihály pedig az énektanítás módszeréről olvasott fel. Jánoshalmán gyűlés után jól sikerült közös ebéd volt a Finta-féle vendéglőben.

HIREK

A pápai rádiószózat.

XI. Pius pápa megkoronázásának kilencedik évfordulója alkalmából csütörtökön megnívította ünnepélyesen a Vatikán-város rádióadó állomását és először fordult élő szóval az egész világ népeire, hirdetve a békét és áldást adva.

Akik az élén állnak, járjanak elől az igazságban és szeretetben — mondotta a pápa.

— Minthogy pedig adósa vagyok mindenkinek, azért a kormányzókhoz, azokhoz, akik az élén állnak, — mondotta — szintén üzenem, hogy igazságban és szeretetben iparkodjanak előljárni. Tudják meg, hogy nincs más hatalom, csak Istentől, minden hatalom tőle van, de ezért be kell valamikor nekik is számolniuk.

Üdvözli a szegényeket és a gazdagokat, akikhez a következő szózatot intézi: A gazdagok az isteni gondviselés szerint az élet kincstárnokai. Iparkodjanak a természetnek, a gazdagságnak ajándékait úgy felhasználni, hogy az élet szenvedéseit enyhítsék ezzel, különben áll rájuk az Evangélium szava: Jaj nektek, gazdagoknak. A szegényeknek azt üzeni, hogy a szegénységben lássák Krisztus szenvedéseit, szegénységükben ne lássanak alacsonytságot és szégyent, iparkodjanak felülemelkedni, mert ezáltal lelki gazdagok lesznek.

A francia sajtó csütörtökön megnyitott vatikáni rádióadóállomással kapcsolatban arról értesül, hogy a pápa beszédét egy másik nagy erős áramú leadó megzavarta. Nem lehet szó légköri zavarokról, mert a zavar azonnal megszűnt, amint a pápa beszédét befejezte. Az „Echo de Paris” nyíltan a szöveget gyanúsítja a szabottalási kísérlettel.

— Kósza hírek. A Felső-Bácskában is, meg a F. M.-ban kósza hírek jelentek meg dr. Conzlik Kálmán apátplébános kanonoki kinevezéséről Félreértések és megtevesztések elkerülése végett közöljük, hogy a

kinevezésről szóló hírek egyelőre koraiak s ezidőszáig azoknak semmi komoly alapjuk nincs.

— Farsangi est a Kiscsávolyi Katolikus Körben. Farsang vasárnapján este 8 órai kezdettel jelmezestélyt rendez a Kiscsávolyi Kat. Kör, melyre a rendezőség a tagokat és ezek családját ezúton meghívja. Külön meghívókat nem bocsátanak ki. Belépődíj nincs. Jelmez nem kötelező. A legszebb jelmezeket értékes ajándékokkal lepik meg.

— Vasárnap van a cserkész-farsang. Holnap, vasárnap este 6 órakor tartja a ciszterci reálgimnázium cserkészcsapata hangulatos farsangi összejövetelt. A négy számból álló, vidám tárgyú program során szerep jut a zenekar számára is, azonkívül a cserkészek énekelni és táncolni is fognak. Az egész mulatságos móka koronája lesz „A pörbolyi erdő titka” című borzalmas történet. A két felvonásos színmű komoly hangja mellett bizonyít az is, hogy szigorúan ellenőrzik a közönség életkorát, azaz 5 éven alulikat az előadásra nem fognak beengedni. A cserkészfarsang nagyon kedves, hangulatos lesz s azon a közönség kellemesen fog elmulatni.

— Budapest lakossága az új népszámlálási eredmény szerint: egymilliónégyezerhatvannyolc ember.

— Bakó Máttyás, akit Kalmárék életveszélyesen megsebesítettek és aki koponyaalapi törést szenvedett, csodálatos életerővel és szívóssággal a gyógyulás útjára tért és már el is hagyta a kórházat. Gyógyulása az orvosi tudomány szempontjából is a legtrikább eset.

DARMOL AZ IGAZI HASHAJTÓ.

— A magyar dohányfeleslegek exportálási ügyének tárgyalásai. Wekerle Sándor pénzügyminiszter Bethlen István gróf miniszterelnökkel több, mint egy órahosszat tárgyalt a pénzügyminiszteri tárca keretébe tartozó kérdésekről, főleg a magyar dohányfeleslegek külföldi értékesítésének kérdéséről. Hir szerint a pénzügyminiszter már eddig igen nagy-közönség közt megállapodást, de a tanácskozások még mindig tartanak. A pénzügyminiszter természetesen a dohánytermékek érdekeinek teljes figyelembe vételével óhajta a dohányexportot biztosítani. Az erre irányuló tárgyalások rövid időn belül végetérnek.

— Gyümölcsfát, rózsát, gyökereket szőlővesszőt stb. most rendeljen, hogy idejében ültethessen! Ungváry József faiskolája Cegléd. Árjegyzék ingyen!

— Nehéz székelésben szenvedők, akiknek agyvértdélas, a fejfájás és szívdobogás, az emésztési zavarok és különösen a végbélbajok teszik az életet nehezzé, iganak reggel és este egyegy pohár természetes „Ferenc József” keserítzet. Klinikai vezetőorvosok igazolják, hogy a Ferenc József víz műtétek előtti és utáni időszakokban is nagy-értékű kellemes hashajtónak bizonyul. A Ferenc József keserűviz gyógy-szertárakban, drogériákban és fű-szerüzletekben kapható.

— „Turul” gyufa. A nyugati és északi államok gyufa fogyasztói má már csak az ugynevezett impregnált svédgyufát használják, amelynek az az előnye, hogy a gyufaszál leégés után nem izzik, rögtön elszenesedik, illetve akár asztalkendőre, akár ruhára vagy szőnyegre lecsik, azt nem égeti ki. Ezekben az államokban a gyufafogyasztás túlnyomó része már csak impregnált svédgyufában bonyolódik le. A hazai gyufagyárak most ezen példára „Turul” címkével zöld színű ugyancsak impregnált svédgyufát hoznak forgalomba, mely a fenti követelményeknek megfelel. A „Turul” gyufa doboza alacsony, elegáns kivitelű és fogyasztói ára azonos a nálunk forgalomban lévő rendes svédgyufával. A zöld színű impregnált „Turul” gyufa minden fűszer- és csemegeüzletben, dohány nagy- és kistözsédekben dobozonként 6 filléret kapható.

SCHNITZNER Igmannel hasznos és természetes termékek a világ legjobb kávéjából

— Tudja ön már, hogy az ismert Aspirin-tabletták 1895-ben beható kísérletek és tudományos kutatások után kerültek forgalomba és immár 33 év óta az emberiséget a „meghülések” elleni védekezésnél támogatják. Hülések minden tüneteinel, influenza, spanyol-járvány, reuma, csusz, ischiásnál ma már az egész világon Aspirin-tablettákat az eredeti csomagolásban a „Bayerkeresztrel” szedik.

— Meghíusult a Duna-Tisza csatorna építési ügye. Mint ismeretes, egy angol pénzcsoport 200 millió pengős kölcsönt ajánlott fel a régóta tervezett Duna-Tiszacsatorna megépítésére 8 százalékos kamat és bizonyos koncessziók ellenében. Bethlen miniszterelnök az angol ajánlatot egy négyes bizottságnak adta ki s a bizottság megállapította, hogy a mai viszonyok között a csatorna nem tudná még a befektetett tőke kamatait sem biztosítani. A terv egyelőre megvalósíthatatlannak látszik.

SCHNITZNER Igmannel hasznos és természetes termékek a világ legjobb kávéjából

Nyilt-tér.*

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy fiam, Rorarius László, az üzlet vezetését átvette s azt a mai igényeknek megfelelően kezeli. Miért is kérem a n. é. közönség szíves pártfogását továbbra is

Baja, 1931. II. 13

Rorarius József
cukrász.

* E rovatban közlöttekért a beküldő terheli a felelőség.

Egyetek több cukrot!

A cukor táplál!

— **Öngyilkos csendőrtiszthelyettes.** Sebestyén András 33 éves szekszárdi csendőrtiszthelyettes, 9-én a csendőriskolában szolgálati fegyverével agyonlőtte magát és meghalt. A boldog családi életet élt. közszeregetben állott tiszthelyettes öngyilkosságának oka ismeretlen.

SPORTHIREK

A bajai alosztály 1931 évi tavaszán tartandó bajnoki mérkőzéseinek programja:

Március 1.: BMTE—Bácska, BSC—BSE, Sz. Turul—BTSE, SBTC—BTC.

Március 8.: BSE—Bácska, BTSE—MTE, BSC—BMTE, Sz. Tör.—BTC.

Március 15.: BMTE—SBTC, BTC—BSE, Sz. Turul—BSC.

Március 22.: BSE—SBTC, BTC—BMTE, Sz. Turul—Sz. Tör., MTE—BSC.

Március 29.: BMTE—Sz. Turul, BTC—Bácska, Sz. Törökvés—BSE, SBTC—BTSE.

Április 12.: Bácska—BTSE, BSE—Sz. Turul, BSC—SBTC, MTE—BMTE.

Április 19.: BMTE—Sz. Törökvés, BTSE—BSE, BTC—BSC, Sz. Turul—Bácska, SBTC—MTE.

Május 3.: BTSE—BMTE, BTC—MTE, Sz. Tör.—BSC, SBTC—Sz. Turul.

Május 10.: BSE—MTE, Bácska—Sz. Tör., BSC—BTSE, Sz. Turul—BTC.

Május 14.: Bácska—SBTC.

Május 31.: BMTE—BSE, BTSE—BTC, BSC—Bácska, Sz. Tör.—MTE.

Június 14.: BTSE—Sz. Törökvés, MTE—Sz. Turul.

Június 21.: Bácska—MTE, Sz. Tör.—SBTC.

Szövetségi napok: április 26. május 17., június 7.

Laptulajdonos Uj Elet nyomda r. t.
Felelős kiadó és kiadóhivatal vezető
DR. NAMUSICH JÓZSEF.

A JÓ VARRÓGÉP

PRECIZIOS
MUNKA

EZÉRT
ÓVATOSSÁG!
A BESZERZÉSNEEL

Milyen varrógépet?

ÉN MÉGIS

SINGER-VARRÓGÉPET VESZEM.

MERT: elsőrangú minőséget jelent.

MERT: a Singer-gyár a precíziós munkák előállításában évtizedes tapasztalatok felett rendelkezik.

MERT: a Singer-varrógépek ára nem magasabb, mint más gyártmányé.

A Singer-varrógépek az egész világon a legjobbaknak vannak elismerve

Kényelmes fizetési feltételek!

Állandó díjmentes tanfolyamok a kezelésben, minden Singer-üzletben

SINGER VARRÓGÉP RÉSZVÉNYTARSASÁG

FIÓKUZLET:

BAJA, ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-UTCA 10. SZ.

Akácfa

Akác hasáb ab. telep ölenként P 56.00

Akác gömb ab. telep ölenként P 50.00

1930. évi őszi vágásu

Kapható:

Katanics Antal

tűzifa kereskedőnél.

Fatelep: Szentjánosi-ut. Gázgyár előtt

Telefon: 91 szám.

URANIA

2napig

lesz műsor

1931. február hó

14-én, szomb.

d.u. 6 és este fél 9-kor.

1931. február hó

15-én, vasár.

d.u. fél 4-6 és fél 9-kor.

Két kitűnő nagyszabású film egy műsorban — o

LÉGY ENYÉM ISABEL

sport és szerelem regénye, az idény legkedvesebb-
vig operettje 10 felv.-ban.

FŐSZEREPBEN:

Gösta Eckmann,

Anita Dorris és

Huszár Pufi. II

Bübjos meséje, gyönyörű ének- és zeneszám-
mai, kitűnő, táncai a leg-
jobbakk közé sorozza e
filmet. o—o

Kisérőfilmje:

Harry Liedke és

Mária Paudler -

uj NÉMA filmje

Hős- szerelmes

Vigjáték 10 felvonásban.

HIRADÓK.

Bármily gyártmányu készüléket

a BRUSZT-féle RÁDIÓHÁZBAN

szerezhet be legelőnyösebben.

(Az ország egyik legrégebbi szaküzlete.)

Szent István-tér 4. Telefon : 255.

Kérje legújabb árjegyzékeinket Telefunken, Philips, Standard, Telefongyári, valamint saját gyártmányu készülékekről!

Apró hirdetések. Elavult régi

Tenyész kanárik eladók, fajtisza „Leghorn” és „Rhode Island” tenyésztőjások előjegyezhetők. Széchenyi utca 2 sz. alatt.

Kiadó egy udvari lakás és egy bolt helyiség május 1-re, Deák Ferenc 21. szám alatt.

Ugyvédi irodának vagy orvosi rendelőnek alkalmas helyiség május hó elsőjére olcsón kiadó. Mátyás király tér 7. szám

Erzsébet királyné-ut 78 szám alatt egy négy szobás komfortos lakás kiadó. Azonnal beköltözhető.

Kiadó vendéglő. Budapesti-ut 61. szám alatt levő vendéglő teljes felszereléssel kiadó és azonnal átvehető. Érdeklődni lehet ugyanott.

Gozdasszonynak vagy mindenek szakszónak ajánlkozok, baromfitegyésztéshez és kertü munkához értek Balog Lukácsné Katona utca 5.

Egy négyszobából álló lakás összes mellékkeliségekkel május 1-re kiadó. Cím a kiadóban.

Bajai tej és vajüzem.

(ROSENFELD)

(Takarékpénztár-utca 1.)

Telefon : 84. (udvar) Telefon : 84.

Ajánlja legjobb minőségű palackozott

teljes tejét és friss tejtermékeit.

Házhoz szállítva. Legolcsóbb napi árban. Legkisebb mennyiséget is házhoz szállítok.

Tessék egy próbát tenni!

3 drb. amerikai rendszerű

egércsapda

P. 0.36

kapható:

UTRY-nál.

Telefon : 280. Erzsébet kir.-utca 38.

Rádióját

becseréljük

modern PHILIPS rádióra

Rádió készülékek kedvező

részletfizetésre.

KÓKAY TESTVÉREK

rádió szaküzletében Baja. (város háza alatt.)

Vásároljon

az

„ÚJ ÉLET”-ben.

Éjjeli szolgálatot tart

reggel fel 8 óráig és vasárnap d. u. nyitva febr. 8-tól febr. 15-ig.

Gyarmati Emil
Dr. Makray László
gyógyszertára.

HIRDESSZEN a BAJAI UJSÁG-ban.

VARRÓGÉP

JAVÍTÁS SZAKSZERŰEN ÉS GYORSAN.

SINGER VARRÓGÉP RÉSZV. TÁRS.

Erzsébet királyné-utca 10.

Raktáron lévő sezlonok, matracok s mindenféle kárpitos butoraim

rendkívül olcsón árusítom,

szövettel bevont sezlonok már 80 pengőtől.

SCHAFFLER MÁTYÁS

kárpitosnál, Gróf Zichy Bódog tér 1. (Hitel Bank alatt.)

Javitások és alakítások.

Ha még nem vett kiváló önborotva pengét olcsón, úgy forduljon UTRY-hoz.

Baja. Erzsébet királyné-ut 38. — Telefon : 280.

LAKY

bérautója megrendelhető, helyben és vidékre

Telefonszám : 375.

FOGALOM a közönség körében az a tisztaság, rend és előzékeny —, kiszolgálás melyet — adása mellett nyújtunk ezen lap előfizetőinek

|| 20% engedmény legolcsóbban || nálunk étkezhet.

mert OLCSÓ árainkból külön kedvezményképpen (P. 1.50 es menüt kivéve.) **10%** engedményt adunk költsége sem az érkezéskor, sem az utazáskor, mert szemben vagyunk a **KELETI PÁLYAUDVARRAL.**

Magyaros vendégszeretettel várjuk családi szállodánkban. PARK NAGYSZÁLLODA, Budapest, VIII., Baross-tér 10. (Szemben a Keleti Pályaudvar érkezési oldalával.)

Meghívó.

A

BAJAI TAKARÉKPÉNZTÁR

nyolcvanharmadik évi

rendes közgyűlését

1931. évi március 1-én, vasárnap délelőtt 10 órakor tartja az intézet saját helyiségében, amelyre a t. részvényesek meghívottnak.

T Á R G Y S O R O Z A T :

1. Közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kiküldése. 2. Igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentés az 1930-ik évről. 3. A mérleg megállapítása és határozathozatal a nyereség felosztása és a felmentvény megadása iránt. 4. Igazgatósági tagok választása. 5. Felügyelőbizottsági tagok választása. **AZ IGAZGATÓSÁG.**

FIGYELMEZTETÉS! Az alapszabályok értelmében a közgyűlésen csak oly személyesen megjelenő részvényes gyakorolhat jogokat, aki a közgyűlést megelőzően 30 nappal a részvénykönyvben nevére írt részvényt érvényes szelvényeivel együtt folyó évi február 28-ig pénztárunknál, vagy folyó évi február 26-ig a bácsalmási, katymári, kiskőrösi, kunbajai fiókpénztárainknál, vagy Budapesten a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület pénztáránál letette.

Tartozik

Mérleg-számla 1930. december hó 31-én.

Követel

Vágyon	Pengő		f.		Teher	Pengő		f.	
Pénzkészlet — — — — —			234.635	51	Alaptőke — — — — —			500.000	—
Értékpapírok és szelvények —			133.368	33	Tőketartalék — — — — —	70.785	89		
Váltók:					Tartalékalap — — — — —	384.218	83		
ebbőljelz. biztosítva P6,227.257'90			11,348.039	75	Értékcsökkenési alap — — — — —	28.780			
Törlesztési jelzálogkölsönök —	4,780.844	66			Értékpapírok árfolyam tartaléka	10.215	87	494.000	59
Kamatkozó jelzálogkölsönök —	92.748		4,873,592	66	Nyugdíj-tartalék — — — — —			90.000	—
Adósok — — — — —			883.800	82	Betétek könyvecskére — — — — —	6,393.306	49		
Ingotlanok:					Betétek folyószámlán — — — — —	690.178	58	7,083.485	07
Főtéri szék- és bérház — — —	260.000	—			Visszleszámított váltók — — — — —			4,555.042	55
Árpád utcai bérház — — — — —	34.000	—			Engedményezett törl. jelz. kölsönök			4,094.766	70
Katymári fiók székház — — — — —	13.400	—			Hitelezők — — — — —			324.026	63
Kiskőrösi fiók székház — — — — —	14.000	—			Átmeneti tételek és előre befolyt kamatok — — — — —			463.308	60
Vegeyes ingatlanok — — — — —	1.599	31	322.999	31	Fel nem vett osztalék — — — — —			739	12
Berendezések — — — — —			6.000	—	Szavatossági hitelezők — — — — —	263.091	08		
Szavatossági adósok — — — — —	263.091	08			1930. évi nyereség — — — — —			197.067	12
			17,802.436	38				17,802.436	38

Tartozik

Eredmény-kimutatás 1930. december 31-én.

Követel

Veszteség	Pengő		f.		Nyereség	Pengő		f.	
Teherkamatok — — — — —			1,295.643	88	Nyereségáthozat 1929. évről — — — — —			3.946	80
Kezelési költségek és javadalmasítások — — — — —			188.406	83	Kamatok üzletágak után — — — — —			1,749.769	07
Adók és illetékek — — — — —			125.490	25	Jutalékok díjak és valutanyereségek			57.090	24
Épületek tatarozása — — — — —			2.222	97	Értékpapírok szelvényjövédelme			8.578	13
Értékcsökkenési tartalék dotálása			6.460	—	Bérlékek jövédelme — — — — —			35.643	98
Nyugdíj-tartalék dotálása — — — — —			10.000	—					
Vállalati nyugdíjpénztárhoz hozzájárulás — — — — —			20.000	—					
Jótekmény-célú adományok — — — — —			1.058	26					
Leírások felszerelésekből, követeleésekből és értékpapirokból — — — — —			8.678	91					
1930. évi nyereség — — — — —			197.067	12					
			1,855.028	22				1,855.028	22

Baja, 1930. évi december 31-én.

Rimler József s. k.
főkönyvelő

Bernhart Ernő s. k.
igazgató

Beyer Ernő s. k.
igazgató-főkönyvelő

AZ IGAZGATÓSÁG:

petői Szutrély Lipót s. k. **Bessenyoí Miklós** s. k. **Dely Géza** s. k. **Dulcz Antal** s. k. **dr Fehérváry Dezső** s. k.
igazgatósági elnök vezérigazgató

Grüner Tivadar s. k. **Leibach Oszkár** s. k. **Lerner Antal** s. k. **Müller József** s. k. **Puhl Pál** s. k. **Wunderlich József** s. k.

FELÜGYELŐBIZOTTSÁG:

Köbling Ernő s. k. **Leibach László** s. k. **dr Pilaszanovich Antal** s. k. **ifj. Rieger Gyula** s. k. **Schmidt Ferenc** s. k.

Nyomatott az „ÚJ ÉLET” r.-t. könyvnyomdájában Baján.